

Räddningsväsendets tjänster i Kymmenedalens velfärdsområde 2022

Regionförvaltningsverkets
expertbedömning

Eero Nyman
Mira Leinonen
Sampsa Lintunen
Piia Manninen
Pauliina Kopra
Johanna Koskela

Regionförvaltningsverket i Södra Finland

Räddningsväsendet och beredskapen

Räddningsväsendets tjänster i Kymmenedalens välfärdsområde 2022

13.10.2023

-

Eero Nyman, Mira Leinonen, Sampsa Lintunen,
Pii Manninen, Pauliina Kopra, Johanna Koskela

Regionförvaltningsverkens publikationer 211/2023

ISSN- 2343-3132 (webbpublikation)

ISBN-978-952-7481-14-1

Tavastehus

2023

INFORMATIONSSIDA

Regionförvaltningsverkens publikationer 211/2023

Författare Eero Nyman, Mira Leinonen, Sampsa Lintunen, Piia Manninen Pauliina Kopra, Johanna Koskela		Publiceringsdatum 13.10.2023	
Publikationens namn Räddningsväsendets tjänster i Kymmenedalens välfärdsområde 2022			
<p>Sammanfattning</p> <p>Regionförvaltningsverket utarbetar årligen i enlighet med lagen om ordnande av räddningsväsendet (613/2021) en expertbedömning av ordnandet av räddningsväsendet välfärdsområdesvis och nationellt. Expertbedömningarna erbjuder regionala och nationella beslutsfattare, tjänsteinnehavare och experter strukturerad information om centrala delområden inom ordnandet av räddningsväsendets tjänster.</p> <p>I Kymmenedalens välfärdsområde har tjänsterna för att förebygga olyckor i huvudsak genomförts i enlighet med målen. Utvecklingsbehov har identifierats främst i bedömningen av tillsynens effektivitet och i brandutredningen.</p> <p>Räddningsverksamhetens aktionsberedskap ligger på en relativt god nivå i området. Välfärdsområdet ska följa upp den regionala utvecklingen och huruvida räddningsverksamheten är tillräcklig samt vid behov vidta åtgärder för att utveckla tjänsterna. Utifrån de uppgifter som finns tillgängliga motsvarar tjänsternas kvalitet och tillräcklighet i fråga om räddningsverksamhetens specialberedskap det regionala behovet.</p> <p>När det gäller bekämpning av miljöskador ska välfärdsområdet följa och utveckla nivån på bekämpningsberedskapen med beaktande av de brister som identifierats. Det finns skäl att utveckla processen för att upprätthålla och utveckla räddningsplanerna så att den blir mer detaljerad, och vissa centrala planer behöver uppdateras.</p> <p>Det har identifierats brister i upprätthållandet av externa räddningsplaner för objekt som medför särskild risk. Välfärdsområdet har ökat sina personalresurser, men resursfördelningen är fortfarande underdimensionerad i förhållande till antalet objekt i området. Vid Kymmenedalens räddningsverk förutsätter anlita av avtalsbrandkåror och andra frivilliga i räddningsverksamheten åtgärder för att främja frivilligverksamheten.</p> <p>Den planering och beredning som förutsätts gällande de befolkningsskyddsuppgifter som myndigheterna inom räddningsväsendet ansvarar för genomförs delvis, vilket förutsätter utvecklingsåtgärder. Personreserveringar i anslutning till befolkningsskyddet i välfärdsområdet har beretts i enlighet med bestämmelserna.</p> <p>De föreslagna investeringarna är motiverade och nödvändiga.</p>			
Ämnesord Räddningsväsendet Expertbedömning Servicenivå Välfärdsområde			
ISSN (tryckt) xxxx-xxxx	ISBN (tryckt) xxxx-xxxx	ISSN (webbpublikation) 2343-3132	ISBN (webbpublikation) 978-952-7481-14-1
Sidantal 37	Språk Text...	Pris Text...	
Utgivare Regionförvaltningsverket i Södra Finland		Tryckeri Text...	

Tekijät Eero Nyman, Mira Leinonen, Sampsa Lintunen, Piia Manninen Pauliina Kopra, Johanna Koskela		Julkaisuaika 13.10.2023	
Julkaisun nimi Pelastustoimen palvelut Kymenlaakson hyvinvointialueella vuonna 2022			
<p>Tiivistelmä</p> <p>Aluehallintovirasto laatii pelastustoimen järjestämislain (613/2021) mukaisesti vuosittain pelastustoimen järjestämistä koskevan asiantuntija-arvion hyvinvointialueittain ja valtakunnallisesti. Asiantuntija-arviot tarjoavat jäsenneiltyä tietoa keskeisistä pelastustoimen palvelujen järjestämisen osa-alueista alueellisille ja kansallisille päättäjille, viranhaltijoille ja asiantuntijoille.</p> <p>Kymenlaakson hyvinvointialueella onnettomuuksien ehkäisyn palvelut ovat toteutuneet pääosin tavoitteiden mukaisesti. Kehittämistarpeita on tunnistettu lähinnä valvonnan vaikuttavuuden arvioinnissa ja palontutkinnassa.</p> <p>Pelastustoiminnan toimintavalmius on alueella verrattain hyvällä tasolla. Hyvinvointialueen tulee seurata aluekehitystä ja pelastustoiminnan valmiuden riittävyttä sekä tarvittaessa ryhtyä toimenpiteisiin palvelujen kehittämiseksi. Käytettävissä olevien tietojen perusteella pelastustoiminnan erityisvalmiuksien osalta palvelujen laatu ja riittävyys vastaa alueellista tarvetta.</p> <p>Ympäristövahinkojen torjunnan osalta hyvinvointialueen tulee seurata ja kehittää torjuntavalmiuden tasoa tunnistetut puutteet huomioiden. Pelastustoiminnan suunnitelmien ylläpito- ja kehittämisprosessia on syytä kehittää yksityiskohtaisemmaksi, ja jotkin keskeiset suunnitelmat edellyttävät päivittämistä.</p> <p>Eriyistä vaaraa aiheuttavien kohteiden ulkoisten pelastussuunnitelmien ylläpidossa on tunnistettuja puutteita. Hyvinvointialue on nostanut henkilöresursointiaan, mutta resursointi on edelleen alimitoitettua alueen kohdemäärään nähden. Kymenlaakson pelastuslaitoksessa sopimuspalokuntien ja muiden vapaaehtoisten käyttö pelastustoiminnassa edellyttää toimia vapaaehtoistoiminnan edistämiseksi.</p> <p>Pelastustoimen viranomaisten vastuulla olevien väestönsuojelutehtävien edellyttämä suunnittelu ja valmistelu toteutuvat osittain, mikä edellyttää kehittämistoimenpiteitä. Hyvinvointialueen väestönsuojeluun liittyvät henkilövaraamiset on valmisteltu säädösten mukaisesti.</p> <p>Esitetyt investoinnit ovat perusteltuja ja tarpeellisia.</p>			
Asiasanat Pelastustoimi Asiantuntija-arvio Palvelutaso Hyvinvointialue			
ISSN (painettu)	ISBN (painettu) xxxx-xxxx	ISSN (verkkojulkaisu) 2343-3132	ISBN (verkkojulkaisu) 978-952-7481-14-1
Kokonaissivumäärä 37	Kieli Teksti...	Hinta Teksti...	
Julkaisija Etelä-Suomen aluehallintovirasto	Paino Teksti...		

Innehåll

1	Tjänster för förebyggande av olyckor	7
2	Räddningsverksamhet	11
3	Planer för räddningsverksamheten	22
4	Frivilligarbete inom räddningsväsendet	25
5	Befolkningsskyddstjänster	28
6	Kvaliteten på räddningsväsendets tjänster och behovet av att utveckla dem	32
7	Räddningsväsendets investeringar	33
8	Metoder och kvalitetsrapport	34
9	Bilagor	36
10	Källor och bakgrundsmaterial som använts i bedömningen	36

Till läsaren

Regionförvaltningsverket bereder i enlighet med 14 § i lagen om ordnande av räddningsväsendet (613/2021) årligen en expertbedömning inom sin region för att välfärdsområdesvis bedöma tillräckligheten av räddningsväsendets servicenivå och finansieringsnivå. I expertbedömningen granskas och bedöms räddningsväsendets servicenivå enligt uppgift, behovet av räddningsväsendets tjänster, hur tillgången till och kvaliteten på tjänsterna utvecklats och den uppskattade framtida utvecklingen när det gäller detta samt behovet och inverkan av investeringar.

Expertbedömningarna lämnas till inrikesministeriet och offentliggörs i det allmänna datanätet. Expertbedömningarna har en betydande ställning i inrikesministeriets, finansministeriets och välfärdsområdenas årliga förhandlingar.

Från och med början av 2023 ansvarar 21 välfärdsområden och Helsingfors stad för att ordna räddningsväsendet. I bedömningarna som gjordes 2023 granskas nivån på räddningsväsendets tjänster med hjälp av uppgifter från de tidigare, nedlagda regionala organisationerna inom räddningsväsendet. Bedömningarna motsvarar därför inte till alla delar det innehåll som fastställts i inrikesministeriets förordning om välfärdsområdets tillsyns- och bedömningskyldighet samt om regionförvaltningsverkets expertbedömning (21.12.2022/1213).

Handlingens huvudsakliga informationskälla är välfärdsområdets årliga utredning, så uppgifter som hämtats från utredningen har inte separat markerats med en källhänvisning i handlingen. I bedömningen har dessutom använts annan information som framkommit i tillsynsarbetet, såsom klagomålsbeslut och rättelseförordnanden. I bedömningen utnyttjas dessutom information från välfärdsområdets egenkontroll, centrala dokument som definierar verksamheten, såsom servicenivåbeslut, samt Pronto-statistik (räddningsväsendets resurs- och olycksstatistik). Alla uppgifter som hämtats till bedömningen från annat håll än från välfärdsområdets utredning har markerats med källhänvisningar.

Räddningsväsendets resurs- och olycksstatistik Pronto är inrikesministeriets system för uppföljning och utveckling av räddningsväsendet samt utredning av olyckor. Pronto används i alla välfärdsområden och materialet består av de åtgärds- och resursregister som områdena för. Den statistiska granskning som ingår i bedömningen grundar sig i regel på uppgifter som hämtats från Pronto, men även de siffror som uppgetts i välfärdsområdets årliga utredning beaktas i granskningen.

Expertbedömningarna erbjuder regionala och nationella beslutsfattare, tjänsteinnehavare och experter strukturerad information om centrala delområden inom ordnandet av räddningsväsendets tjänster. Bedömningarna stöder också planeringen av välfärdsområdenas verksamhet.

Välfärdsområdet hade möjlighet att kommentera utkastet till expertbedömning under tiden 29.6–30.7.2023. Kymmenedalens välfärdsområde kommenterade inte utkastet.

Regionförvaltningsverket tackar välfärdsområdet för ett gott samarbete vid beredningen av bedömningen.

1 Tjänster för förebyggande av olyckor

Tjänster för förebyggande av olyckor som hör till räddningsväsendet omfattar

- styrning, rådgivning och säkerhetskommunikation
- brandutredning
- samarbete för att förebygga olyckor
- uppföljning av olycksutvecklingen
- tillsyn över ändamålsenligheten i de uppgifter som hör till förebyggandet och övervakningen av olyckor som sköts i samarbete med välfärdsområdena
- tillsynsuppgifter
- beredskapsbesiktningar.

I detta kapitel bedöms behovet, tillgången och utvecklingsbehovet av tjänster för förebyggande av olyckor.

1.1 Styrning, rådgivning och säkerhetskommunikation

Handledning som hör till räddningsväsendet är bland annat

- styrning av byggande, uppgörande av räddningsplaner och uppgörande av redogörelser om utrymningssäkerheten samt myndighetens bedömningsförfarande
- stöd för egen beredskap
- styrning av underhållet av utrustning och anordningar inom räddningsväsendet.

Rådgivning som hör till räddningsväsendet är bland annat rådgivningstjänster per telefon och e-post. Säkerhetskommunikation är bland annat offentliga tillställningar, säkerhetsutbildning, kommunikation i sociala medier och mediekommunikation.

I beslutet om servicenivån har beslutats om nivån på tjänsterna inom styrning, rådgivning och säkerhetskommunikation samt ställts upp mål för verksamheten. För säkerhetskommunikationen och den därtill hörande styrningen har tre årsverken allokerats varje år.¹ Enligt Pronto-statistiken har det utförts klart mer säkerhetskommunikation än i andra områden, eftersom 24 procent av befolkningen i området deltog i evenemang för säkerhetskommunikation under 2022. Det nationella medeltalet var 12 procent. I utredningen presenteras säkerhetskommunikationens inverkan på utvecklingen av antalet byggnadsbränder och dödsfall på grund av brand. Antalet byggnadsbränder och dödsfall på grund av brand har minskat jämfört med tidigare år. I övrigt har säkerhetskommunikationens genomförande eller kvalitet inte utvärderats eller utretts.

1.2 Brandutredning

Syftet med brandutredningen är att förebygga motsvarande olyckor och begränsa skadorna samt att utveckla räddningsverksamheten och aktionsberedskapen. Vid brandutredningen bedöms orsaken till eldsvådan och utreds de faktorer som

¹ Beslut om servicenivån 2021–2024. Kymmenedalens räddningsverk.

påverkat antändningen och spridningen av branden, de skador som branden orsakat och räddningsverksamhetens förlopp. Brandutredningen är vanligtvis indelad i nivåerna 1–3.

I beslutet om servicenivån för 2022 fattades beslut om servicenivån för brandutredningen och ställdes upp mål för brandutredningen.² Enligt Pronto-statistiken har 67 procent av de bränder som orsakat allvarliga person- eller egendomsskador undersökts. Det har gjorts tolv undersökningar på nivå två. Ingen utredning har gjorts på nivå tre.³

Enligt utredningen utförde räddningsverket sammanlagt 476 brandutredningsuppdrag i området 2022, av vilka 18 utredningar genomfördes på nivå 2 och resten på nivå 1. Enligt uppskattning används 0,2 årsverken för brandutredning. Enligt utredningen är det utmanande att bedöma resursfördelningen, eftersom utredningarna görs vid sidan av den egna tjänsten.

I utredningen presenteras ingen närmare utredning och bedömning av hur de beslut och mål som ställts upp på servicenivån har genomförts.

I fråga om Kymmenedalens räddningsverk konstaterades betydande brister i uppfyllandet av anmälningsskyldigheten enligt 41 § i räddningslagen. År 2022 anmäldes cirka 23 procent av de eldsvådor som bedömdes ha orsakats av oaktsamhet eller uppsåtliga till polisen.

1.3 Samarbete för att förebygga olyckor

Räddningsverket ska i syfte att förebygga olyckor och upprätthålla säkerheten samarbeta med andra myndigheter samt med sammanslutningar och invånare i området och delta i det lokala och regionala säkerhetsplaneringsarbetet.

Övriga myndigheter är t.ex. byggnadstillsynsmyndigheterna, planläggningsmyndigheterna, miljö- och hälsoskyddsmyndigheterna, polisen och social- och hälsovårdsmyndigheterna. Dessutom samarbetar man med sotare.

I beslutet om servicenivån har man beslutat om samarbete för att förebygga olyckor och ställt upp mål för verksamheten. Dessutom har de centrala regionala samarbetsparterna identifierats.⁴ Enligt utredningen samarbetar den lokala räddningsmyndigheten med olika myndigheter och andra aktörer. I utredningen utreddes dock inte närmare hur samarbetet för att förebygga olyckor har genomförts och det framfördes heller inga särskilda utvecklingsbehov. I utredningen konstateras att samarbetet motsvarar de krav som ställs på tjänsten och att samarbetsparterna har gett positiv respons på samarbetet.

1.4 Uppföljning av olycksutvecklingen

Uppföljningen av olycksutvecklingen omfattar uppföljning av antalet olycksrisker och antalet olyckor och utvecklingen av deras orsaker. Till uppföljningen hör också att inleda egna åtgärder och åtgärder som genomförs i samarbete med andra.

² Beslut om servicenivån 2021–2024. Kymmenedalens räddningsverk.

³ Pronto. 29.5.2023.

⁴ Beslut om servicenivån 2021–2024. Kymmenedalens räddningsverk, Tillsynsplan 2022. Kymmenedalens räddningsverk.

I beslutet om servicenivån har inte särskilt beslutats om uppföljningen av olycksutvecklingen i området.⁵ I utredningen konstateras på ett allmänt plan att olika typer av statistik följs och att verksamheten planeras och inriktas på ett ändamålsenligt sätt utifrån informationen. Det saknas en noggrannare beskrivning av uppföljningen av olycksutvecklingen och bedömningen av servicenivån och utvecklingsbehovet.

1.5 Tillsyn över ändamålsenligheten i de uppgifter som gäller förebyggande och övervakning av olyckor som sköts i samarbete med välfärdsområdena

Välfärdsområdet kan producera de tjänster som hör till dess organiseringsansvar själv eller i samarbete med andra välfärdsområden. Välfärdsområdet kan också på avtalsbasis av avtal upphandla dem hos andra tjänsteproducenter. Även om välfärdsområdet upphandlar tjänsterna hos en annan tjänsteproducent, kvarstår ansvaret för att ordna tjänsterna och övervaka att de produceras på behörigt sätt hos välfärdsområdet.

År 2022 genomfördes inga tjänster för förebyggande av olyckor i samarbete med välfärdsområdena.

1.6 Tillsynsuppgifter

Räddningsverket ska övervaka att de allmänna skyldigheterna enligt räddningslagen fullgörs och att verksamhetsutövarna och byggnadernas ägare och innehavare fullgör sina lagstadgade skyldigheter. Räddningsverket ska under sin tillsyn förrätta brandsyner och vidta andra åtgärder som tillsynen förutsätter.

Nivån och målen för tillsynstjänsterna har fastställts i beslutet om servicenivån och innehållet i besluten preciseras i tillsynsplanen.⁶ Enligt utredningen genomfördes sammanlagt 957A1–A6-objekt (1 020 st. har definierats i tillsynsplanen) och 94 procent av tillsynsplanen genomfördes i sin helhet. Enligt Pronto-statistiken skulle 1 499 A1–A6-objekt och bostadsbyggnader (376 st.) inspekteras 2022. Av dessa inspektioner genomfördes 89 procent.⁷

En modell för självbedömning av brandsäkerheten används i bostadsbyggnader med en och två bostäder samt i bostadsbyggnader som är skyldiga att göra upp en räddningsplan. Utifrån uppgifterna i Pronto-statistiken och utredningen är returneringsprocenten för blanketterna för självbedömning god. Annan tillsyn i anslutning till självbedömningen eller eventuella effekter har inte utretts närmare.

1.7 Inspektion av beredskapen

Räddningsmyndigheterna kan förrätta inspektioner för att förvissa sig om att beredskapen inför storolyckor och inom befolkningskyddet uppfyller lagens krav.

⁵ Beslut om servicenivån 2021–2024. Kymmenedalens räddningsverk.

⁶ Beslut om servicenivån 2021–2024. Kymmenedalens räddningsverk, Tillsynsplan 2022. Kymmenedalens räddningsverk.

⁷ Pronto. 25.5.2023.

I utredningen nämndes inte att inspektioner av beredskapen enligt 84 § i räddningslagen skulle ha utförts 2022.

Utifrån de uppgifter som finns att tillgå har brandutredningen inte genomförts i enlighet med beslutet om servicenivån. Utifrån utredningen kan man inte göra en noggrannare bedömning av hur brandutredningen har genomförts eller hur de mål som ställts upp för brandutredningen i beslutet om servicenivån har uppnåtts. Den personalresurs som anmälts att används för brandutredningarna är relativt liten. Anmälningsförfarandet enligt 41 § i räddningslagen förutsätter utvecklingsåtgärder.

Säkerhetskommunikationen har kvantitativt genomförts i större utsträckning än i landet i genomsnitt. Dessutom kan man se en minskning av antalet bränder och dödsfall på grund av brand jämfört med tidigare år. Det går dock inte att på ett tillförlitligt sätt bedöma vilken inverkan säkerhetskommunikationen har på denna utveckling. Genomförandet av nivån på tjänsterna för styrning och rådgivning och det framtida utvecklingsbehovet kan inte bedömas med de uppgifter som finns tillgängliga.

Enligt Pronto-statistiken är antalet tillsynsåtgärder i anslutning till brandtekniska anordningar anmärkningsvärt litet jämfört med i andra områden.

I fråga om den faktiska servicenivån för tillsynen innehåller utredningen kvantitativa bedömningar av hur de mål som ställts upp för tillsynen har uppnåtts. Kvantitativt sett har tillsynsarbetet i huvudsak genomförts som planerat. Det går inte att göra en noggrannare bedömning av effekterna av tillsynsarbetet och det framtida utvecklingsbehovet med de uppgifter som finns tillgängliga.

2 Räddningsverksamhet

Med räddningsverksamhet avses brådskande uppgifter som syftar till att

- rädda och skydda människor, egendom och miljön när en olycka är överhängande eller inträffar
- begränsa de skador som olyckan orsakar och lindra följderna av olyckan.

Åtgärder som behövs i räddningsverksamheten ska kunna vidtas utan dröjsmål och effektivt.

2.1 Varningar till befolkningen

Räddningsverket sörjer inom sitt område för varning av befolkningen vid tillbud och olyckor samt det larmsystem som behövs för detta.

Kymmenedalens välfärdsområde har ett fungerande fast system med befolkningsskyddslarm och ett partiellt reservsystem. Dessutom varnas befolkningen genom regionala varningsmeddelanden.

I beslutet om servicenivån fastställs inte hur behovet av befolkningslarm ser ut, utan i beslutet konstateras att det befintliga systemet täcker miljön kring vissa specialobjekt och de med tanke på riskerna väsentliga tätortsområdena samt kärnkraftverkets beredskapsområde. I utredningen konstateras att täckningen för systemet med befolkningsskyddslarm är 85 procent och att systemet omfattar de centrala tätortsområdena.

I gällande beslut om servicenivån fastställs ingen målnivå för täckningen av varningar av befolkningen, och därför kan tillgängligheten eller utvecklingsbehovet gällande denna tjänst inte bedömas.

2.2 Räddningsverksamheten

Regionförvaltningsverken har i expertbedömningarna delat in tjänsterna inom räddningsverksamheten i tjänster för grundläggande beredskap och tjänster för specialberedskap för att förtydliga bedömningen.

Med tjänster för grundberedskap avses sådana räddningstjänster som en räddningsenhet eller räddningsgrupp producerar och som inte förutsätter specialutrustning och -utbildning. Av den personal som deltar i produktionen av tjänster för grundberedskap förutsätts grundläggande utbildning för yrkes- eller avtalspersonal inom räddningsbranschen, tillräcklig fysisk funktionsduglighet och upprätthållande av tillräcklig kompetens. Av utrustningen för grundberedskap förutsätts att man med utrustningen kan klara av de vanligaste räddnings- och släckningsuppgifterna.

Med räddningsverksamhetens särskilda beredskap avses räddningsväsendets på förhand fastställda och säkrade förmåga att utföra till exempel rökdykning, kemikaliedykning, ytbärgning, vattendykning, bekämpning av miljöskador och räddning från hög höjd samt annan beredskap för räddningsverksamhet enligt de lokala riskerna. Tjänsterna för särskild beredskap förutsätter att personalen har specialutbildning och kompetens att utföra uppgifterna som delvis förnyas med

jämna mellanrum. Ett effektivt genomförande av tjänster för särskild beredskap kan förutsätta specialutrustning.

2.2.1 Räddningsverksamhetens grundberedskap

Krav på aktionsberedskap

I anvisningen för planering av aktionsberedskapen inom räddningsväsendet⁸ har Finland delats in i 1 x 1 kilometer stora rutor. Rutorna har klassificerats enligt fyra riskklasser (I–IV) på basis av hur sannolika räddningsväsendets brådskande uppdrag är i rutan. För varje riskklass har fastställts en maximitid inom vilken rutorna ska nås. Minimimålet är att den första enheten i brådskande räddningsuppdrag uppnår målet inom aktionsberedskapstiden för riskrutan i minst 50 procent av uppdragen.

Tabell 1: Mål för aktionsberedskapstiden

Riskklass	Aktionsberedskapstid för första enheten	Aktionsberedskapstid för räddningsverksamheten	Aktionsberedskapstid för räddningsplutonen
I	6 min	11 min	20 min
II	10 min	14 min	30 min
III	20 min	22 min	40 min
IV	inget krav	inget krav	inget krav

8

Karta över riskområden

Enligt beslutet om servicenivån för räddningsväsendet i välfärdsområdet produceras räddningsverksamhetens tjänster för grundberedskap enligt kartan över riskområden nedan.

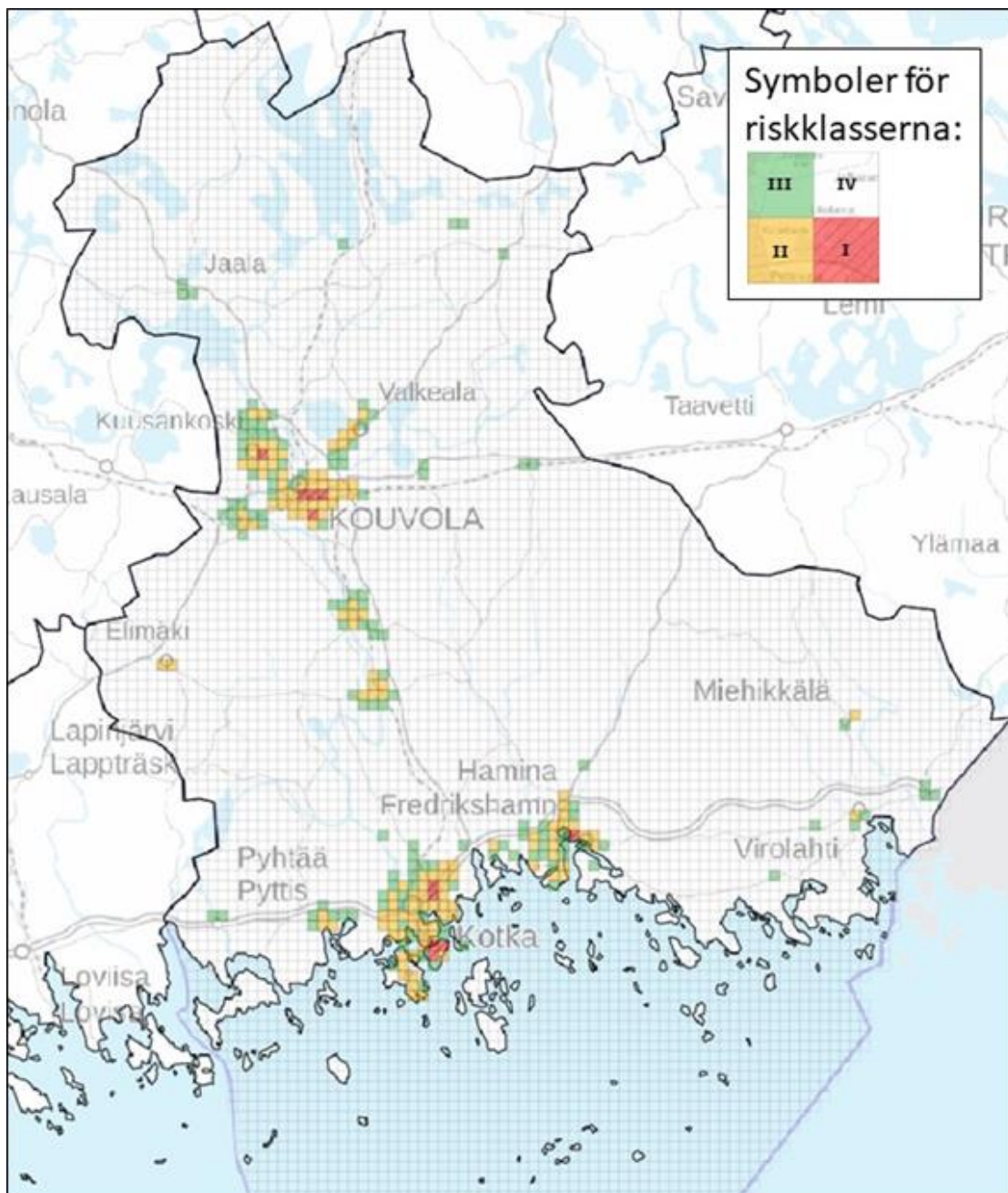

Bild 1: Riskrutor inom Kymmenedalens räddningsväsende 2022

Mål för den första enhetens aktionsberedskapstid

Aktionsberedskapstiden för den första enheten är tidsintervallet från det att räddningsväsendets första enhet larmades till det att enheten är på plats. Endast enheter som brådskande förflyttat sig till olycksplatsen beaktas.

Medianen för den förverkligade aktionsberedskapstiden för den första enheten var 7 minuter 26 sekunder i området 2022. Medeltalet för medianerna för de tre

föregående åren (2019–2021) var 7 minuter 40 sekunder. Därmed har aktionsberedskapstiden för den första enheten förkortats en aning.

Utöver den totala aktionsberedskapstiden i hela området 2022 har regionförvaltningsverket utrett hur aktionsberedskapen förverkligas med hjälp av sitt eget material. Problemrutorna⁹ vad gäller aktionsberedskapstiden för den första enheten har tagits upp till granskning. Under granskningsperioden 2019–2022 fanns det en problemruta inom Kymmenedalens räddningsväsendes område. I denna granskning beaktas endast de problemrutor där det har förekommit minst fyra uppdrag per år under granskningsperioden. Avgränsningen förändrade inte antalet problemrutor för Kymmenedalens del. Avgränsningen med minst fyra uppdrag har gjorts för att förtydliga bedömningen och tar inte ställning till hur betydelsefulla de problemrutor som inte granskas är.

⁹ Problemrutor är de riskrutor där aktionsberedskapen inte har förverkligats under de fyra föregående kalenderåren.

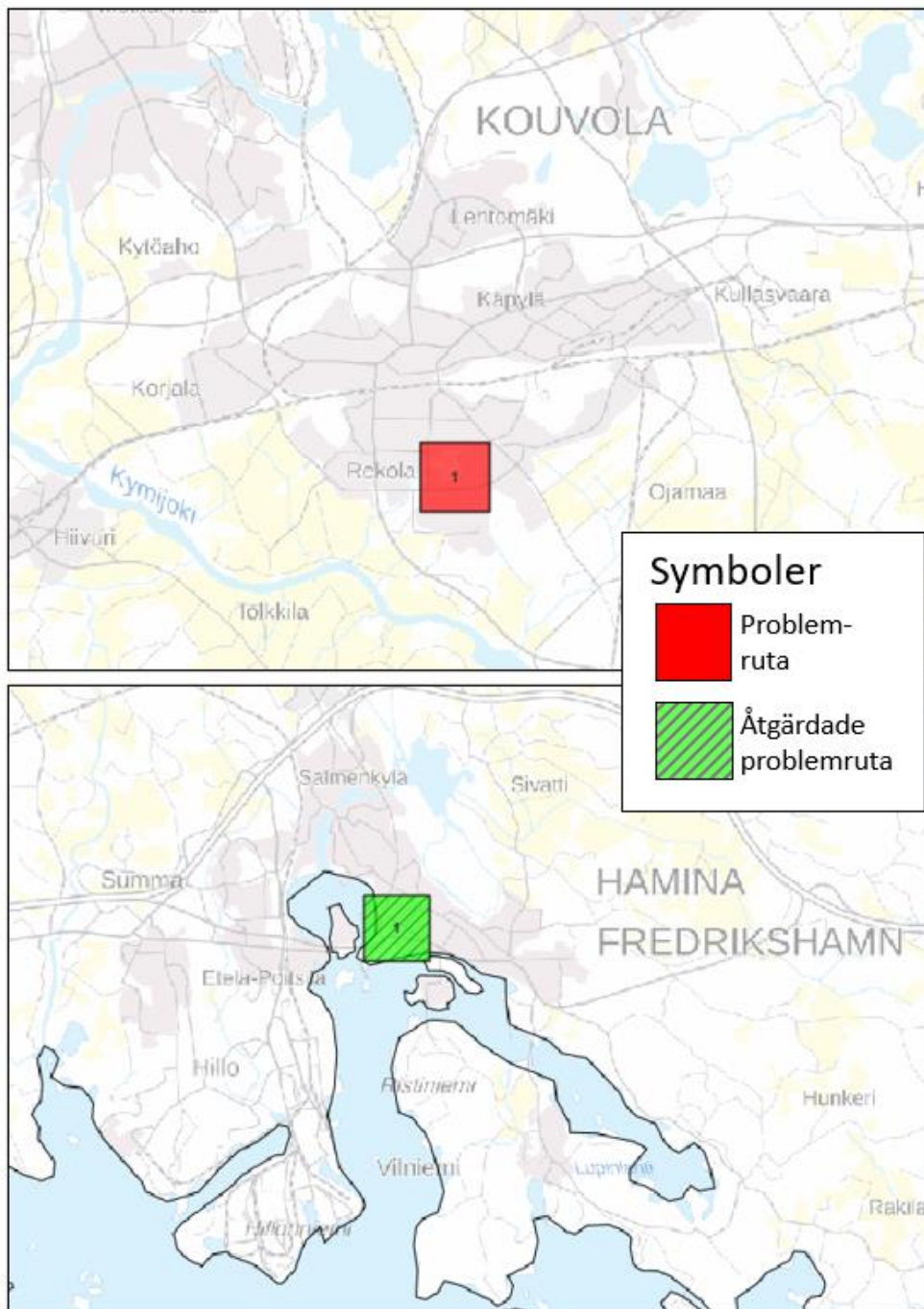

Bild 2: Problemruta i Kouvolaområdet och avhjälpd problemruta i den sydvästra delen av Fredrikshamns centrum

I Fredrikshamn togs en ny brandstation i bruk 2021. Till följd av detta har aktionsberedskapen i problemrutan i den sydvästra delen av Fredrikshamns centrum under 2022 korrigerats i fråga om den första enhetens aktionsberedskap.

Tabell 2: Sammanställning av första enhetens problemrutor

Riskklass	Problemrutor med minst 4 uppdrag
I	1
II	0
III	0
Totalt	1

Det kommer eventuellt att uppstå fler utmaningar med att uppnå målen för den första enhetens aktionsberedskapstid. I området fanns en sådan riskruta där målen inte har uppnåtts under de två föregående åren (2021 och 2022). Utan utvecklande åtgärder kommer även denna riskruta sannolikt att bli en problemruta.

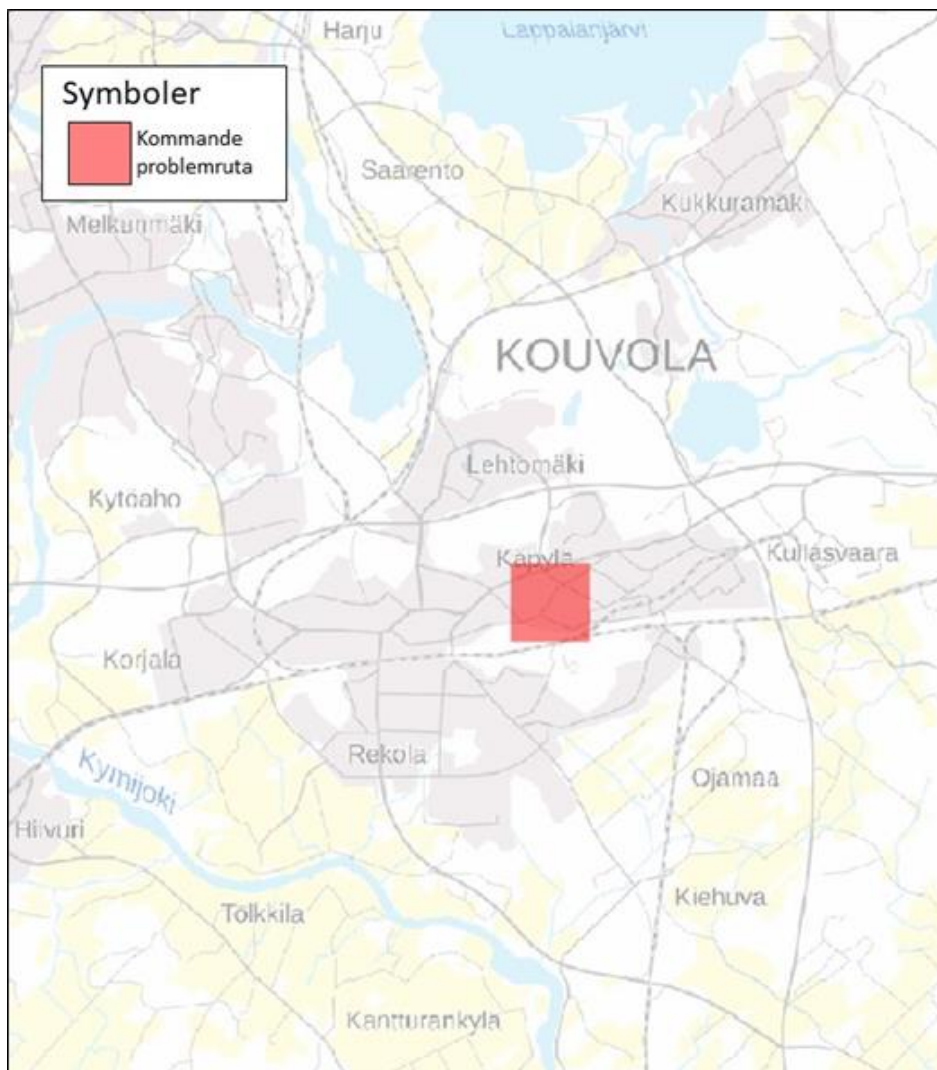

Bild 3: Eventuell kommande problemruta i Kouvolaområdet

Mål för räddningsverksamhetens aktionsberedskapstid

Aktionsberedskapstiden för räddningsverksamheten är ett tidsintervall från det att den första räddningsenheten larmas till det att en räddningsenhet på minst fyra personer inleder effektiv räddning. Endast enheter som brådskande förflyttat sig till olycksplatsen beaktas.

Medianen för den förverkligade aktionsberedskapstiden för räddningsverksamheten i området var 11 minuter 28 sekunder 2022. Medeltalet för medianerna för de tre föregående åren var 11 minuter 53 sekunder.¹⁰ Därmed har räddningsverksamhetens aktionsberedskapstid förkortats.

Mål för räddningsplutonens aktionsberedskapstid

Räddningsplutonen består av en ledare och minst två och högst fem räddningsenheter. Eftersom det inte finns några aktionsberedskapstider för den verkliga räddningsplutonen, används som den beräknade aktionsberedskapstiden för räddningsplutonen åtgärdsstatistiken i Pronto från det att den första räddningsenheten larmats till det att minst nio personer från räddningsväsendet har anlänt till olycksplatsen. Endast enheter som brådskande förflyttat sig till olycksplatsen beaktas.

Medianen för den förverkligade aktionsberedskapstiden för räddningsplutonen i hela området var 13 minuter 56 sekunder 2022. Medeltalet för medianerna för de tre föregående åren var 15 minuter 26 sekunder.¹¹ Därmed har räddningsplutonens aktionsberedskapstid blivit betydligt kortare.

2.2.2 Särskild beredskap inom räddningsverksamheten

Rökdykningsberedskap

Med rökdykning avses släcknings- och räddningsarbete som utförs med hjälp av tryckluftsandningsapparat och vederbörlig skyddsutrustning och som förutsätter att man tränger in i ett antänt, rökigt och avgränsat utrymme inomhus eller arbetar på taket till en brinnande byggnad.

Rökdykning förutsätter att räddningsmännen har den utbildning som uppgiften kräver, regelbunden årlig övning som upprätthåller kompetensen samt tillräcklig fysisk kondition och ett tillräckligt gott hälsotillstånd. För släckning av brinnande och avgränsade inomhusutrymmen används också andra metoder än rökdykning.

Kymmenedalens brandkårer har totalt 264 personer som är kvalificerade för rökdykning i huvudsyssla eller bisyssla samt vid avtalsbrandkårer. I beslutet om servicenivån har inte separat beslutats om nivån på rökdykningsberedskapen, däremot har det beslutats om åtgärder för att utveckla antalet personer som är kvalificerade för rökdykning. Genomförandet av åtgärderna eller deras effekter kan inte bedömas eftersom inga uppföljningsuppgifter finns att tillgå och uppgifterna inte framgår av den utredning som getts.

¹⁰ Pronto. 31.5.2023.

¹¹ Pronto. 31.5.2023.

Beredskap för CBRNE-olyckor

Med CBRNE-olyckor avses olyckor där kemiska ämnen (C), biologiska sjukdomsalstrare (B), radioaktiva ämnen (R), kärnenergi (N) eller explosiva varor (E) är inblandade.

Kemikalieolyckor bekämpas vid behov med kemikaliedykning, med vilken avses spanings-, räddnings-, bekämpnings- och andra motsvarande uppgifter i ett område där omedelbar fara föreligger och som förutsätter användning av tryckluftsandningsapparat och vederbörlig kemikalieskyddsdräkt. Kemikaliedykning förutsätter att räddningsmanskaper har den utbildning som uppgiften kräver, regelbunden årlig övning som upprätthåller kompetensen samt tillräcklig fysisk kondition och ett tillräckligt gott hälsotillstånd.

Kymmenedalens brandkårer har totalt 135 personer i huvudsyssla eller bisyssla eller vid en avtalsbrandkår som är kvalificerade för kemikaliedykning. Sammanlagt sex räddningsgrupper kan genomföra kemikaliedykning i området. I beslutet om servicenivån har beslutats att de ordinarie brandstationerna ska ha den utrustning och personal som behövs för kontinuerlig kemikaliedykning. Det har också beslutats att det på andra stationer inte placeras någon egentlig materiel för bekämpning av farliga ämnen, men att man vid dessa upprätthåller beredskap för livräddande åtgärder vid andra kemikalieolyckor. Man har beslutat att utveckla bekämpningsberedskapen tillsammans med de närliggande räddningsverken.

Utifrån antalet personer som är kvalificerade för kemikaliedykning kan man anta att beredskapen för kemikaliedykning har förverkligats i enlighet med beslutet om servicenivån. Genomförandet av åtgärder som berör nivån på utrustningen och utvecklingsåtgärderna kan inte bedömas, eftersom detta inte framgår av välfärdsområdets utredning.

Beredskap för vattenräddning

Vattenräddning innebär räddningsverksamhet och ytbärgning samt vattendykning som utförs med båtmateriel. Ytbärgning innebär att en människa, ett djur eller egendom räddas och skada avvärjs på vattenytan eller strax under den, utan vattendykningens utrustning. Med vattendykning avses räddning av människor eller egendom och bekämpning av miljöskador som kräver vattendykningens anordningar och -utrustning.

Kymmenedalens brandkårer har totalt 200 personer i huvudsyssla eller bisyssla eller vid en avtalsbrandkår som är kvalificerade för yträddning. Sammanlagt 20 räddningsgrupper i området har kapacitet för yträddning.

I beslutet om servicenivån har beslutats att beredskapen för yträddning upprätthålls vid de 16 brandkårer som räknas upp separat och inom vars räddningsområde det finns vattenområden som kräver beredskap för yträddning. Utifrån utredningen kan man med fog anta att beredskapen för yträddning har förverkligats i enlighet med beslutet om servicenivån.

Räddningsväsendet i området har 41 räddare i huvudsyssla som är kvalificerade för vattendykning och en räddningsgrupp i daglig beredskap för vattendykning.

I beslutet om servicenivån har beslutats att räddningsverket upprätthåller omedelbar beredskap för vattendykning och yträddning vid Kotkansaari

brandstation, vilket innebär en gruppleddare i omedelbar utryckningsberedskap, två vattendykare på nivå I och en dykassistent. Utifrån utredningen kan man anta att beredskapen för vattendykning har förverkligats i enlighet med beslutet om servicenivån.

Särskild beredskap inom räddningsverksamheten vid miljöskador

Med räddningsverksamhet vid miljöskador avses räddningsverksamhet vid olje- och kemikalieskador.

I beslutet om servicenivån har beslutats att varje stationsplats vid räddningsverket har grundläggande beredskap för inledande bekämpning av dagliga oljeskador. Dessutom har det beslutats att räddningsverket ska genomföra anskaffningar enligt planen för bekämpning av oljeskador. I beslutet om servicenivån har man beslutat att ordna utbildning för personalen, i vilken behörighetsbrevkraven för båtbesättning beaktas.

I utredningen konstaterar räddningsverket att man inte har kunnat hitta finansiering för de planerade investeringarna efter att oljeskyddsfondens stödfinansiering har upphört. Ett särskilt problem är bekämpningen av nya kemikalier, eftersom den nuvarande utrustningen i sig inte lämpar sig för detta.

I regionförvaltningsverkets utredning från 2022¹² är den nivå för bekämpning av miljöskador som förutsätts av räddningsväsendet i Kymmenedalens välfärdsområde B (skala A-B-C). Enligt utredningen uppnåddes inte nivån till alla delar och de största bristerna finns i utvecklingsplaneringen och planeringen av logistiken samt upprätthållandet av lägesbilden.

Beredskap för räddning från hög höjd

I räddning från hög höjd ingår åtgärder för räddning från hög höjd med fordonsmateriel och reppräddning och arbete i ett område där det finns risk för fall. Arbete på ett område med fallrisk kan vara psykiskt och fysiskt krävande arbete och ett tryggt utförande ställer särskilda krav på räddarens hälsotillstånd, funktionsduglighet, utbildning och övning.

I Kymmenedalen finns det sammanlagt 25 räddningsgrupper som kan utföra sådana räddningsuppdrag som förutsätter landning eller räddning av en person med hjälp av repmateriel. Dessutom finns det två fordon i omedelbar utryckningsberedskap som lämpar sig för räddning från hög höjd.

I beslutet om servicenivån finns inga separata beslut om beredskapen för räddning från hög höjd.

Beredskap för att få släckvatten

Enligt utredningen är släckvattenplanen delvis uppdaterad. I beslutet om servicenivån finns inga separata beslut om beredskapen för att få släckvatten.

¹² Beredskap för bekämpning av miljöskador inom räddningsväsendet 2022, Regionförvaltningsverkets publikation 157/2023 (på finska).

Beredskap enligt andra lokala risker

I beslutet om servicenivån har beslutats om specialberedskap för trafikräddning. Enligt beslutet placeras räddningsutrustning som lämpar sig för trafikräddning vid brandkåren i närheten av riksvägar och stamvägar. Man har planerat att öka materielen för trafikräddning vid avtalsbrandkåren i Kotka jourområde med tanke på överlappande räddningsuppdrag. Räddningstaktiken och räddningstekniken vid trafikolyckor har planerats utvecklas till den nivå som den nya fordonstekniken kräver och man har planerat skaffa räddningsmateriel så att räddningsverket klarar av olyckor i tung trafik. Dessutom har man beslutat att förbereda sig för storolyckor i trafiken. Valfärdsområdets utredning innehåller inte information om genomförandet av servicenivån inom trafikräddningen och det finns inga andra informationskällor för att bedöma detta.

2.3 Ledning av räddningsverksamheten

Räddningsverksamheten leds av räddningsmyndigheten och räddningsväsendets formation har alltid en ledare. I samarbetsituationer där flera myndigheter deltar i räddningsverksamheten fungerar räddningsmyndigheten som allmän ledare. För ledningen av räddningsverksamheten utarbetas nödvändiga planer där de ledningsarrangemang som riskerna och hoten förutsätter fastställs i situationer med olika omfattning och även långvariga situationer.

Hur ledningen av räddningsverksamheten byggs upp beskrivs i beslutet om servicenivån och i den årliga utredningen. Dessutom har man beslutat om ledningen av räddningsverksamheten på servicenivå. Ett av målen när det gäller att utveckla ledningssystemet är att utveckla P20, P3 och P4-systemet så att det blir effektivare tack vare det ledningssystem som tas i bruk.¹³

2.4 Tillsyn över att de uppgifter inom räddningsverksamheten som välfärdsområdena sköter i samverkan sköts på ett ändamålsenligt sätt.

Valfärdsområdet får producera de tjänster som hör till dess organiseringsansvar själv eller i samarbete med andra välfärdsområden eller enligt avtal upphandla dem av andra tjänsteproducenter. Även om välfärdsområdet upphandlar tjänsterna hos en annan tjänsteproducent, kvarstår ansvaret för att ordna tjänsterna och övervaka att de produceras på behörigt sätt hos välfärdsområdet.

År 2022 sköttes inga uppgifter i samarbete mellan välfärdsområdena.

2.5 Handräckning av räddningsmyndigheten

Räddningsmyndigheten kan ge handräckning som lämpar sig för dess verksamhetsområde för att utföra en lagstadgad uppgift som ankommer på staten, välfärdsområdet eller en kommunal myndighet eller inrättning.

På basis av utredningen ger de lokala räddningsmyndigheterna andra myndigheter handräckning i enlighet med 50 § i räddningslagen.

¹³ Beslut om servicenivån 2021–2024. Kymmenedalens räddningsverk.

2.6 Lämnande och mottagande av internationellt bistånd

Räddningsväsendet deltar i upprätthållandet av den beredskap som krävs av räddningsväsendet för att lämna bistånd till utlandet och ta emot internationellt bistånd.

Enligt utredningen är anvisningar för mottagande av internationellt bistånd under beredning. Räddningsverket deltar i en skogsbrandsformation (GFFF-V) som ordnas tillsammans med räddningsverken i Östra och Sydöstra Finland. Specialmateriel har placerats i området och materielen är i daglig beredskap. I beslutet om servicenivån har man beslutat om målen vad gäller att ge och ta emot internationellt bistånd och om servicenivån för detta. Genomförandet och utvecklingsbehoven kring detta har inte förklarats närmare i utredningen.

Aktionsberedskapen för räddningsverksamheten i välfärdsområdet ligger på en relativt god nivå. I Kouvolaområdet finns en problemruta för den första enhetens aktionsberedskapstid. Dessutom kommer en ny problemruta eventuellt att uppstå i Kouvola. Välfärdsområdet ska följa upp den regionala utvecklingen och huruvida räddningsverksamheten är tillräcklig samt vid behov vidta åtgärder för att utveckla tjänsterna.

Utifrån de uppgifter som finns tillgängliga motsvarar tjänsternas kvalitet och tillräcklighet i fråga om räddningsverksamhetens specialberedskap det regionala behovet.

Släckvattenplanen behöver uppdateras.

När det gäller bekämpning av miljöskador ska välfärdsområdet följa och utveckla nivån på bekämpningsberedskapen så att den också svarar mot de risker som eventuella nya kemikalier medför. Dessutom ska välfärdsområdet se till att de brister i planeringen av hur bekämpningen av miljöskador ska utvecklas och planeringen av logistiken samt upprätthållandet av lägesbilden som observerades i regionförvaltningsverkets utredning 2022 avhjälpas.

3 Planer för räddningsverksamheten

Detta kapitel behandlar planer som räddningsverket ska göra upp enligt räddningslagen. Planerna är handlingar som stöder produktionen av de tjänster inom räddningsväsendet som utvärderingen gäller. Regionförvaltningsverket bedömer upprättandet och genomförandet av planerna utifrån välfärdsområdets utredning.

Räddningsverket ska enligt räddningslagen göra upp planer för den räddningsverksamhet och den ledning av räddningsverksamheten som olycksriskerna i välfärdsområdet kräver. Räddningsverken ska i samverkan och under ledning av de räddningsverk som ansvarar för samarbetet inom räddningsverksamheten göra upp planer för den ledning av räddningsverksamheten och det lämnande av bistånd som behövs inom samarbetsområdet för räddningsverksamheten.

Enligt välfärdsområdets utredning fungerar processen för uppdatering av planerna på så sätt att planerna uppdateras kontinuerligt och man kontrollerar regelbundet att planerna är aktuella. Hanteringen av planerna har centraliserats och ansvaret har fördelats.

3.1 Larmanvisningar

Räddningsverket ska i samarbete med de myndigheter som deltar i räddningsverksamheten och som ger handräckning samt Nödcentralverket göra upp anvisningar om tillkallande av resurser som behövs för räddningsverksamheten. Larmanvisningen ska avfattas så att nödcentralen kan larma de närmaste ändamålsenliga enheterna oberoende av vilket välfärdsområde de är från.

Enligt välfärdsområdets utredning har en larmanvisning delvis utarbetats och uppdaterats. I larmanvisningarna har samarbetsplanerna och planerna för ömsesidigt bistånd beaktats.

3.2 Räddningsverkens plan för ömsesidigt bistånd

Räddningsverket ska vid behov bistå ett annat räddningsverk vid räddningsverksamhet och i samarbete göra upp behövliga samarbetsplaner för räddningsverken om biståndsberedskap och om begäran om och lämnande av bistånd. Räddningsverken ska vara beredda att i räddningsverksamhet bistå varandra inom samarbetsområdet och att vid behov också bistå ett räddningsverk som hör till ett annat samarbetsområde för räddningsverksamheten.

Enligt välfärdsområdets utredning har en plan för ömsesidigt bistånd mellan räddningsverken delvis utarbetats.

3.3 Samarbetsplaner

Räddningsverket ska utarbeta sådana planer för den räddningsverksamhet och den ledning av räddningsverksamheten som olycksriskerna i välfärdsområdet kräver. Statliga myndigheter, välfärdsområdesmyndigheter och kommunala myndigheter, inrättningar och affärsverk är skyldiga att under räddningsverkets ledning delta i

planeringen av räddningsverksamheten och att vid olyckor och tillbud handla så att räddningsverksamheten kan skötas effektivt.

Enligt välfärdsområdets utredning har samarbetsplaner delvis utarbetats.

3.4 Planer för den räddningsverksamhet och den ledning av räddningsverksamheten som olycksriskerna kräver

Räddningsverket ansvarar för utarbetandet av de planer för den räddningsverksamhet och den ledning av räddningsverksamheten som olycksriskerna i välfärdsområdet förutsätter, inklusive planen för släckningsvatten.

Enligt välfärdsområdets utredning har de planer för räddningsverksamheten och ledningen av den som förutsätts med tanke på riskerna för olyckor delvis gjorts upp och uppdaterats.

3.5 Externa räddningsplaner för objekt som medför särskild risk

För en eventuell olycka ska räddningsverket göra upp en extern räddningsplan i samarbete med den berörda verksamhetsidkaren för områden där det enligt 48 § i räddningslagen finns en kärnanläggning, en produktionsanläggning, en deponi för utvinningsavfall, en bangård eller ett hamnområde som används för transport av farliga ämnen. Räddningsverket och verksamhetsidkaren ska tillsammans se till att informationen om planen ges och ordna övningar för att säkerställa att räddningsplanen fungerar. Välfärdsområdena har olika antal objekt som förutsätter en extern räddningsplan.

I Kymmenedalen finns 27 objekt som medför särskild risk. Ett årsverke har allokaterats till helheten. Enligt utredningen har externa räddningsplaner för objekt som medför särskild risk delvis utarbetats och övningarna har genomförts inom utsatt tid.

Processen för att upprätthålla och utveckla planerna för räddningsverksamheten behöver i fortsättningen utvecklas mer i detalj.

Larmanvisningarna, planerna för ömsesidigt bistånd och samarbetsplanerna ska uppdateras i full omfattning. Dessutom ska de planer för räddningsverksamheten och ledningen av den som förutsätts med tanke på riskerna för olyckor uppdateras.

Det har förekommit brister i upprätthållandet av externa räddningsplaner för objekt som medför särskild risk under 2022. Därför har de externa räddningsplanerna inte uppdaterats i enlighet med de tidsfrister som fastställts i lagen. Vårdförbundet har ökat sina personalresurser med 0,5 årsverken jämfört med föregående år, men resursfördelningen är fortfarande underdimensionerad i förhållande till det betydande antalet objekt.

4 Frivilligarbete inom räddningsväsendet

Avtalsbrandkårer och andra organisationer och personer kan anlitas för att bistå räddningsväsendet i utbildnings-, rådgivnings- och upplysningsuppgifter och räddningsverksamhet. Valfärdsområdet beslutar i vilken omfattning det anlitar frivilliga för att producera räddningsverksamhetens tjänster.

Utöver avtalsbrandkårer kan även andra aktörer, såsom sjöräddningsföreningars enheter, frivilliga räddningstjänsten, räddningsbranschens förbund, räddningshundar samt radioamatörer och andra organisationer och föreningar som grundar sig på frivilligverksamhet, anlitas för att bistå i räddningsväsendets uppgifter.

I detta kapitel utvärderas skötseln av uppgifter i anslutning till frivilligarbete inom räddningsväsendet, det uppgiftsspecifika behovet av och tillgången till tjänster samt behovet av att utveckla dem.

I beslutet om servicenivån konstateras att det faktum att de personer som deltar i avtalsbrandkårernas utryckningsverksamhet i Kymmenedalen blir äldre och att antalet personer minskar hotar brandkårernas beredskap särskilt dagtid. Det minskade antalet rökdykare gör det svårare att upprätthålla beredskapen för rökdykning. Ovan nämnda problem löses bland annat i utvecklingsgruppen mellan räddningsverket och avtalsbrandkårer.

Vidare har det i planen för utveckling av beslutet om servicenivån antecknats att systemet med avtalsbrandkårer stöds så att den beredskap det ger på bästa möjliga sätt betjänar hela Kymmenedalens område. De nya brandkårsavtalen trädde i kraft i början av 2021 och syftet med dem är att garantera åtminstone den nuvarande servicenivå som avtalsbrandkårer tillhandahåller. I de åtgärder som antecknats i beslutet om servicenivån för att uppnå de strategiska målen har beaktats att man ska sörja för avtalsbrandkåristernas funktionsförmåga och arbetshälsa och utveckla avtalspersonalens kompetens.¹⁴

4.1 Anlitande av frivilligarbete i produktionen av räddningsväsendets tjänster

Räddningsverket anlitar enligt avtal avtalsbrandkårer för att producera räddningsväsendets tjänster. Avtalsbrandkårer deltar också i ordnandet av evenemang för säkerhetskommunikation. I räddningsväsendets uppgifter saknas en noggrannare jämförelse och utredning av hur de frivilliga anlitas.

4.2 Främjande av frivilligarbete inom räddningsväsendet

Myndigheterna för räddningsväsendet ska i mån av möjlighet främja verksamhetsförutsättningarna för frivilliga organisationer som anlitas i räddningsväsendets uppgifter. Främjandet av de frivilliga organisationernas verksamhetsförutsättningar omfattar ekonomiskt stöd, utbildningsstöd eller annat samarbete med de frivilliga organisationerna. Åtgärderna ska synas som mål och åtgärder som antecknats bland annat i räddningsverkens verksamhetsplaner.

¹⁴ Beslut om servicenivån 2021–2024. Kymmenedalens räddningsverk.

Enligt välfärdsområdets utredning har åtgärder och mål när det gäller att främja frivilligverksamheten delvis fastställts i verksamhetsplanen. Dessutom har man i brandkårsavtalet mellan välfärdsområdet och avtalsbrandkårerna avtalat om att personer som hör till avtalsbrandkårerna och andra motsvarande organisationer ska genomgå hälsoundersökningar. Det saknas en noggrannare jämförelse och utredning av hur frivilligverksamheten inom räddningsverksamheten främjas.

4.3 Hälsoundersökningar för dem som hör till avtalsbrandkårer och andra motsvarande sammanslutningar

För en rökdykare och andra personer som utför motsvarande tungt arbete ska det, när de hör till avtalsbrandkårer och andra sammanslutningar som ingått avtal, ordnas sådana hälsoundersökningar som motsvarar de undersökningar som föreskrivs i lagen om företagshälsovård och andra förebyggande tjänster. Med förebyggande tjänster och hälsoundersökningar avses att förebygga och bekämpa hälsorisker och sanitära olägenheter som följer av arbete som hör till räddningsverksamheten och av arbetsförhållandena samt att skydda och främja personernas säkerhet, arbetsförmåga och hälsa.

Enligt utredningen följer välfärdsområdets HR-resultatområde och räddningsverket hur företagshälsovårdstjänsterna genomförs utifrån gemensamt överenskomna indikatorer. Det saknas en noggrannare jämförelse och utredning av hur hälsoundersökningarna av personer som hör till en avtalsbrandkår och motsvarande organisationer genomförs.

4.4 Utbildning av personal i bisyssla och avtalspersonal

Av personer i bisyssla och de personer som hör till avtalsbrandkårer eller till andra sammanslutningar som ingått avtal krävs utbildning i enlighet med Räddningsinstitutets läroplan.

Enligt utredningen har personal i bisyssla samt personal vid avtalsbrandkårerna och andra organisationer som ingått ett avtal den utbildning som föreskrivs i lagen. Det saknas en noggrannare jämförelse och utredning av hur utbildningen av de anställda i bisyssla och avtalspersonalen genomförs.

Vid Kymmenedalens räddningsverk har man identifierat att avtalsbrandkårerna och de frivilliga har en viktig roll i produktionen av räddningsväsendets tjänster, och välfärdsområdet stöder sig starkt på verksamheten vid avtalsbrandkårer och brandkårer med åtgärdsbaserad ersättning i produktionen av tjänsterna. Verksamheten vid avtalsbrandkårerna har också beaktats i beslutet om servicenivån. Dessutom har rekryteringsutmaningar i anslutning till frivilligverksamheten nu och i framtiden beaktats på dokumentnivå.

I välfärdsområdets utredning presenterats dock inte tillräckliga uppgifter om åtgärderna för att främja frivilligverksamheten eller om hur genomförandet av hälsoundersökningarna kan bedömas. I utredningen har heller inte lyfts fram några särskilda utvecklingsbehov.

5 Befolkningskyddstjänster

Myndigheten inom räddningsväsendet ska enligt räddningslagen förbereda sig på att sköta befolkningskyddsuppgifter som hör till verksamhetsområdet med tillräckliga planer och förberedelser. Befolkningskyddstjänster är bland annat

- planering av befolkningskyddsberedskapen
- samordning av planerna för befolkningskyddsuppgifter som myndigheterna för räddningsväsendet ansvarar för
- fastställande av välfärdsområdets befolkningskyddsorganisation
- reservering av personal som behövs för befolkningskyddsuppgifter
- utbildning av befolkningskyddets lednings- och specialpersonal
- ordnande av ledningslokaler och andra förutsättningar för räddningsverksamheten under undantagsförhållanden
- samarbete med kommunerna.

Syftet med detta kapitel är att bedöma det uppgiftsspecifika behovet av och tillgången till befolkningskyddstjänster samt behovet av att utveckla tjänsterna.

5.1 Planering av befolkningskyddsberedskapen

Myndigheten inom räddningsväsendet i välfärdsområdet sörjer för att utarbeta och uppdatera de planer som befolkningskyddsberedskapen förutsätter och för de resurser som behövs för att sköta uppgifterna.

Utifrån utredningen omfattar planerna alla säkerhetssituationer och är uppdaterade. De resurser och färdigheter som behövs har också definierats i syfte att svara på situationer som berör befolkningskyddet. I enlighet med beslutet om servicenivån¹⁵ reserveras 0,5 årsverken för beredskap för undantagsförhållanden och befolkningskydd. Denna reservering förverkligas då personalresurserna för beredskapen och beredskapen för befolkningskydd är ett årsverke och ett årsverke har reserverats för räddningsväsendets egen beredskap och befolkningskydd. Det finns ingen gemensam modell för beredskapsplaner med andra områden.

5.2 Samordning av planerna för befolkningskyddsuppgifter som myndigheterna för räddningsväsendet ansvarar för

Myndigheten inom räddningsväsendet i välfärdsområdet sörjer för samordningen av verksamheten och planerna med beaktande av samarbetsbehoven och -avtalen.

I enlighet med servicenivåbeslutet grundar sig samarbetet med räddningsverket, kommunerna och samarbetsmyndigheterna samt andra aktörer i Kymmenedalen på aktivt samarbete, samarbetsavtal, begäran om handräckning, samarbete kring beredskapsplaner och experthjälp samt beredskapsövningar.

¹⁵ Beslut om servicenivån 2021–2024. Kymmenedalens räddningsverk.

5.3 Fastställande av välfärdsområdets befolkningsskyddsorganisation

Myndigheten inom räddningsväsendet i välfärdsområdet sörjer för utarbetandet och uppdateringen av planerna för befolkningsskyddsorganisationens personal (personal i huvud- och bisyssla samt avtalsbrandkårernas personal), material och lokaler.

Personer, lokaler, materiel och material som hör till räddningsväsendets befolkningsskyddsorganisation i välfärdsområdet har införts i registret över beredskapsuppgifter samt organiseringen och ledningen av räddningsverkets verksamhet under krig har planerats på ett ändamålsenligt sätt.

5.4 Reservering av personal som behövs för befolkningsskyddsuppgifter

Myndigheten inom räddningsväsendet i välfärdsområdet ansvarar för principerna för reservering av personal och lokaler för befolkningsskyddsorganisationen och tidsintervallet för uppdateringen. Den innehåller en uppdaterad VAP-reservering för personal i huvudsyssla och bisyssla samt avtalsbrandkårernas personal samt reservering av egna lokaler och eventuella tillfälliga skyddsrum.

Personreserveringarna är uppdaterade, de gjordes senast 2022¹⁶.

5.5 Utbildning av befolkningsskyddets lednings- och specialpersonal

Lednings- och specialpersonalen inom befolkningsskyddet ska ha tillräcklig kompetens för att sköta de befolkningsskyddsuppgifter som myndigheterna för räddningsväsendet ansvarar för. Fastställandet av den utbildning, introduktion och upprätthållande av kunnandet som krävs för kompetensen och de åtgärder som planerats på basis av detta utgör utbildningsprogrammet för befolkningsskydd.

Välfärdsområdet ska följa, jämföra och utreda hur utbildningen av lednings- och specialpersonal inom befolkningsskyddet genomförs.¹⁷ Enligt den utredning som erhållits har inga utbildningar utvärderats och man har inte deltagit i utbildningar.

5.6 Ordnande av ledningslokaler och andra förutsättningar för räddningsverksamheten under undantagsförhållanden

Förutsättningarna för ledningen av myndigheterna för räddningsväsendet under undantagsförhållanden ska säkerställas. Detta omfattar

- en plan för ledning under undantagsförhållanden, inklusive uppdatering av planen och introduktion i planen

¹⁶ Inrikesministeriets syn av beredskapen vid räddningsverken 21.2.2023.

¹⁷ Räddningslagen, 65 § 5 punkten

- fastställande av lokaler, tillfälliga lokaler och skyddsrum, som behövs för lednings- och kommunikationsfunktionerna samt avtal om lokalernas underhåll
- fastställande av de datasystem och reservsystem för dem som behövs i lednings- och kommunikationsfunktionerna samt avtal för underhållet av systemen.

Det finns planer för användningen av ledningsutrymmen även under undantagsförhållanden och den övergripande situationen kommer att förbättras när Karhula brandstation står färdig.

5.7 Samarbete med kommunerna

I beredskapen för befolkningsskydd samarbetar man med kommunerna. Samarbetet omfattar samarbetsstrukturer, verksamhetsmodeller och det informationsflöde som samarbetet förutsätter. Övrigt samarbete i anslutning till beredskapen är till exempel stöd för kommunernas beredskapsplanering.

Enligt 14 § i lagen om välfärdsområden ska välfärdsområdet och kommunerna inom dess område åtminstone för varje fullmäktigeperiod förhandla om samarbetet, målen och arbetsfördelningen vid skötseln av sina uppgifter. I beslutet om servicenivån har man beslutat att stödja kommunernas beredskapsplanering och att för varje kommun reservera en kontaktperson för detta uppdrag.

Stödet till kommunerna förverkligas via samarbetsnätverket Kymen Turva, och kommunerna stöds dessutom genom experthjälp i beredskapsplaneringen samt utbildningar.

Samordningen av den verksamhet och de planer som förutsätts inom ramen för de befolkningsskyddsuppgifter som myndigheterna inom räddningsväsendet ansvarar för genomförs endast delvis. Det har identifierats brister i samarbetet med militärmyndigheterna när det gäller bedömning av krigstida hot. Dessutom har de resurser och färdigheter som behövs endast delvis fastställts så att de svarar på befolkningsskyddssituationer.

Välfärdsområdets befolkningsskyddsorganisation och de personreserveringar som behövs för befolkningsskyddsuppgifter har gjorts i enlighet med bestämmelserna.

Utbildningen för lednings- och specialpersonal inom befolkningsskyddet ska följas, jämföras och utredas. Utifrån den utredning som erhållits genomfördes utbildningarna inte på det sätt som författningsgrunden kräver 2022. Lednings- och specialpersonal inom befolkningsskyddet deltog inte i utbildningar under 2022.

Det finns brister i skyddet av ledningsutrymmen samt i avtalet om stöd för kommunernas beredskapsplanering mellan välfärdsområdet och kommunerna. Kommunerna stöds dock via samarbetsnätverket Kymen Turva, och även behöriga myndigheter får vid behov stöd.

6 Kvaliteten på räddningsväsendets tjänster och behovet av att utveckla dem

6.1 Uppnående av de riksomfattande mål som statsrådet fastställt för organiseringen av ett högklassigt räddningsväsende i välfärdsområdet

Utfallet av de riksomfattande målen för ordnandet av ett högklassigt räddningsväsende i välfärdsområdet utvärderas första gången 2024.

6.2 Uppnående av de mål som man kommit överens om i förhandlingarna mellan inrikesministeriet och välfärdsområdet inom välfärdsområdet

Inga mål har fastställts för 2022.

6.3 Fullgörande av inrikesministeriets åtgärdsrekommendationer gällande kvaliteten inom välfärdsområdet

Inga åtgärdsrekommendationer har fastställts för 2022.

Bedömningen som görs för 2023 innefattar inte ovan nämnda punkter 1, 2 och 3.

7 Räddningsväsendets investeringar

7.1 Investeringsbehov

Välfärdsområdet ska i räddningsväsendets delplan välja de viktigaste investeringarna samt motsvarande avtal med tanke på ordnandet av räddningsväsendet. Det är regionförvaltningsverkets uppgift att bedöma behovet av investeringar inom räddningsväsendet. I bedömningen ska uppmärksamhet fästas vid att investeringarna motsvarar det regionala servicebehovet.

Enligt tilläggsutredningen från räddningsväsendet i välfärdsområdet består de föreslagna investeringarna för 2024 av tunga fordon, en ledningsbil, inspektionsfordon och oljebekämpningsmateriel. Investeringar i tunga fordon ersätter fordon som nått slutet av sin livscykel i fråga om livslängd eller så överförs äldre fordon till avtalsbrandkårens förfogande om fordonet fortfarande har livslängd kvar. När det gäller oljebekämpningsmateriel består investeringarna av multifunktionella båtar som placeras i två olika jourområden och som också kan användas i räddningsuppdrag.

Välfärdsområdet har framfört att investeringsplaneringen för de kommande åren 2024–2026 preciseras när beslutet om servicenivån för åren 2024–2026 har godkänts. Den slutliga planeringen beror på de medel som står till förfogande enligt områdesfullmäktiges beslut samt på huruvida det har skett överraskande förändringar gällande fordonets eller anordningens livslängd.

7.2 Investeringarnas inverkan

Välfärdsområdet ska i delplanen bedöma investeringarnas inverkan på en jämlik tillgång till räddningsväsendets tjänster, deras kvalitet och kostnadseffektivitet. Det är regionförvaltningsverkets uppgift att bedöma verkningarna av investeringarna.

Genom de föreslagna investeringarna ser man till att den fordonsmateriel som används är funktionssäker, på annat sätt säker och har låga underhållskostnader. Genom investeringar i oljebekämpningsmaterielen sörjer man för att hela välfärdsområdet jämlikt har tillräcklig materielberedskap för spaning, förankring och räddningsuppdrag. Dessutom kan det ur investeringsynvinkel anses vara rationellt att oljebekämpningsmaterielen kan användas i övrig räddningsverksamhet.

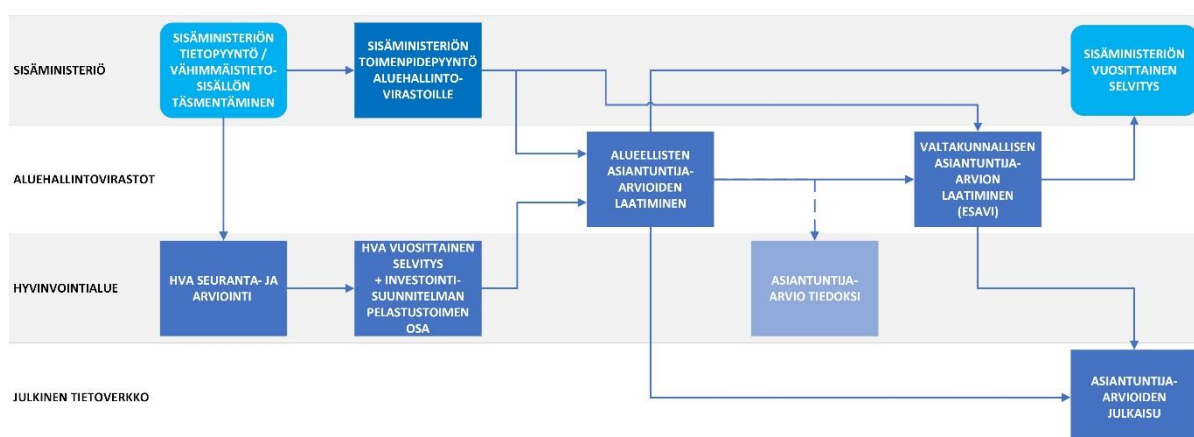
Enligt regionförvaltningsverkets uppfattning är de föreslagna investeringarna motiverade och nödvändiga. Investeringarna i fordon säkerställer användningssäkra och på annat sätt säkra arbetsredskap för räddningsväsendets serviceproduktion. Investeringarna i oljebekämpningsmaterielen ersätter gammal utrustning. Dessa föreslagna investeringar går i rätt riktning i förhållande till målen.

8 Metoder och kvalitetsrapport

Informationsunderlag för utvärderingen

Expertbedömningen som Regionförvaltningsverket utarbetat grundar sig på både kvantitativ information och kvalitativt material. Det centrala informationsunderlaget för utvärderingen utgörs av välfärdsområdets årliga redogörelse. Lägesbilden som ligger till grund för expertbedömningen har utvidgats genom att utnyttja information ur räddningsväsendets datasystem Pronto samt dokumentmaterial om anordnarnas förvaltning, verksamhetssätt, planer och beslut. I utvärderingen har man dessutom utnyttjat regionförvaltningsverkens tillsynsobservationer och andra nationella myndigheters kalkyler och utredningar.

Informationsunderlaget för utvärderingen har sammanställts i nära samarbete med räddningsväsendet inom välfärdsområdet. Processen för expertbedömningen ges i figur 1.

Figur 4: Processen för expertbedömning

Informationsunderlagets öppenhet, tillgänglighet och kvalitet

Den statistiska informationen härstammar förutom från välfärdsområdets årliga redogörelse även från räddningsväsendets resurs- och olycksstatistiksystem (Pronto), vars material består av åtgärds- och resursregister som upprätthålls av de regionala räddningsorganisationerna som var verksamma före 2023 och av räddningsväsendet i de nya välfärdsområdena. Övriga informationskällor är i huvudsak offentliga och öppet tillgängliga. Uppgifterna i det kvalitativa dokumentmaterial som använts har källhänvisningar. Statistikuppgifterna har hämtats direkt ur registret utan riksomfattande kontroll. Regionförvaltningsverkens rapporter om tillsynsobservationerna är öppet tillgängliga på regionförvaltningsverkets webbplats.

Till skillnad från det övriga informationsunderlaget är diskussionerna med regionerna och deras material inte offentliga. Genom gemensamma diskussioner har regionernas representanter deltagit i utvärderingarna, och de har också haft möjlighet att kommentera de färdiga utvärderingstexterna.

Fördelningen av personalens årsverken i olika serviceklasser grundar sig på en uppskattning. Det finns inga riksomfattande enhetliga anvisningar för bedömningen, så olika räddningsverk har kunnat göra bedömningen enligt olika metoder.

9 Bilagor

Bilaga med uppgifter om beredskap för befolkningsskydd i Kymmenedalens välfärdsområde. Sekretessbelagd.

10 Källor och bakgrundsmaterial som använts i bedömningen

Regionförvaltningsverkets expertbedömning av nivån på tjänsterna inom Kymmenedalens räddningsväsende 2021. Utkast.

Regionförvaltningsverkets publikationer 167/2023. Anmälningsskyldighet enligt 41 § 4 mom. i räddningslagen.

Regionförvaltningsverkets publikationer 157/2023. Ympäristövahingon torjuntavalmius pelastustoimessa (Beredskap för bekämpning av miljöskador inom räddningsväsendet, på finska).

Kymenlaakson hyvinvointialueen pelastustoimea koskeva osainvestointisuunnitelma 2023 ja 2024–2027 (Delinvesteringsplan för räddningsväsendet inom Kymmenedalens välfärdsområde 2023 och 2024–2027, på finska).

Pelastustoimen palvelutasopäätös 2021–2024 (Räddningsväsendets beslut om servicenivån 2021–2024, på finska) Kymmenedalens räddningsverk.

Anvisning för planering av aktionsberedskapen inom räddningsväsendet (IM 20/2012)

Pronto. Uppgifterna hämtade 25.5.2023, 29.5.2023 och 31.5.2023.

Inrikesministeriets syn av beredskapen vid räddningsverken 21.2.2023. Promemoria.

Valvontasuunnitelma 2022 (Tillsynsplan 2022, på finska). Kymmenedalens räddningsverk.

Regionförvaltningsverket i Södra Finland

Tavastehus

2023